

Bijzondere zee-prestaties zijn niet alleen voorbehouden aan mensen uit de categorie Bekende Nederlanders. Zeilen belicht een aantal van die vergeten zellers onder de noemer 'onbekende beroemdheden'.

AAD EN HELLA TWIGT ZEEZIGEUNERS

Aad en Hella Twigt zijn zelfverklaarde zeezigeuners. Zodra ze aan wal zijn begint het zeezout al weer te kriebelen. Waarnaartoe? Dat maakt niet zoveel uit. Als ze maar aan boord zijn. In hun geschreven reisverslagen zit een behoorlijke portie menselijke twijfel en zelfs levensgevaar. Maar wanneer Michiel van Straten hen opzoekt ziet hij vooral passie voor het onderweg zijn.

Tekst Michiel van Straten Beeld uit de archieven van Aad en Hella Twigt

In zijn boek *Zoute droom* beschrijft Aad Twigt hoe hij aan zijn eerste bootje kwam. "Mijn eerste boot was een door mijzelf opgeviste kapotgeslagen sloep. Begin 1957 liep het bootje in een voorjaarsstorm op de strekdam achter ons huis. Het voorsteventje stak nog maar net boven het water uit. Voordat hij weer weg kon drijven, had ik hem met een lange pikhaak te pakken. Ik stond tot aan mijn middel in het water en mijn moeder schreeuwde dat ik eruit moest komen. Maar geen haar op mijn hoofd die daaraan dacht." Misschien is het voorval illustratief voor de liefde voor bootjes die Aad tot op de dag van vandaag heeft ervaren. Kou en ongemak? Gevaar? Dat valt allemaal in het niet bij de momenten van geluk aan boord.

Waarom?

Niet dat er in het zeilende leven van Aad en Hella geen kou, ongemak en gevaar voorbij is gekomen. Integendeel. Op zaterdag 8 juni 1974 vertrekken Aad en Hella aan boord van *Aldebaran*. Weg van het huisjesbestaan, op naar grote avonturen. Toen ik het verslag van hun reis las, begon ik me steeds meer af te vragen waarom ze voor het leven aan boord van een kleine zeilboot hadden gekozen; de reeks ellende en bijna-rampen is bijna niet te overzien. Al op de tweede dag wordt *Aldebaran* op de Noordzee bijna overvaren door een viskotter. Alleen door op het laatste moment de motor te starten en snel door de wind te gaan voorkomen Aad en Hella een aanvaring. In het Kanaal gaat het bijna weer goed mis, in de mist. 'Angstig staren we in het witte niets om ons heen. Plots horen we het gestamp van een motor. Dat is wel erg dichtbij. Ineens worden we door een grote boeggolf opzij gezet en schuift een grote grijze muur op nog geen 25 meter voor ons langs. We zitten als ver-

steend. Onze harten bonzen in de kelen. De boot gaat als een waanzinnige tekeer. Uiteindelijk is het grote grijze gevaar voorbij en draaien wij stuurloos rond in het opspattende schroefwater. Dat was kantje boord.' Later bij Gibraltar slaat *Aldebaran* door een krabbend anker bijna op de rotsen. In de Straat van Gibraltar gebeurt dat al varend bijna nog een keer. Nadat Aad en Hella een jaar later twee Atlantische oversteken maken, bevinden ze zich weer op Het Kanaal. En ja hoor. 'Het is donker en plots ziet Hella rood en groen met daartussen twee witte lichten onder elkaar op ons afkomen,' schrijft Aad. 'Volledig over haar toeren roept ze me en als ik mijn slaperige kop uit het luik steek schrik ik me rot. Zonder motor [die niet meer werkte] kunnen we niets, maar dan ook helemaal niets doen. Hopeloos en hulpeloos liggen we hier te dobberen. Ik ben er absoluut zeker van dat de stuurman op de brug van het snel dichterbij komende schip ons petroleumlampje niet ziet.' Ook hier ontsnapt het tweetal aan een ramp.

Maar gevaar is niet het enige dat op de loer ligt tijdens het zeilen. Naast triviale zaken als slecht weer, materiaalpech en enkele bijna-aanvaringen, komen er steeds weer mensen en plekken op het pad van Aad en Hella waar ze maar moeilijk afscheid van kunnen nemen. Ze vinden zichzelf slechte vertrekkers. Vaak is er twijfel over blijven of vertrekken. Uiteindelijk lijkt de onrust het te winnen van het comfort. Over een paradijselijk plek in de Carieb: 'We kunnen niet blijven. Als we door blijven leven zoals we nu doen, komt zeker de dag dat onze scheepskas leeg is. Dan moet je gaan bedelen voor werk en als het echt moet, valt het altijd tegen. Het beeld van de gestrande yachties in Gibraltar komt me weer voor ogen. Onze ervaring is dat als je nog wat reserve hebt, ►

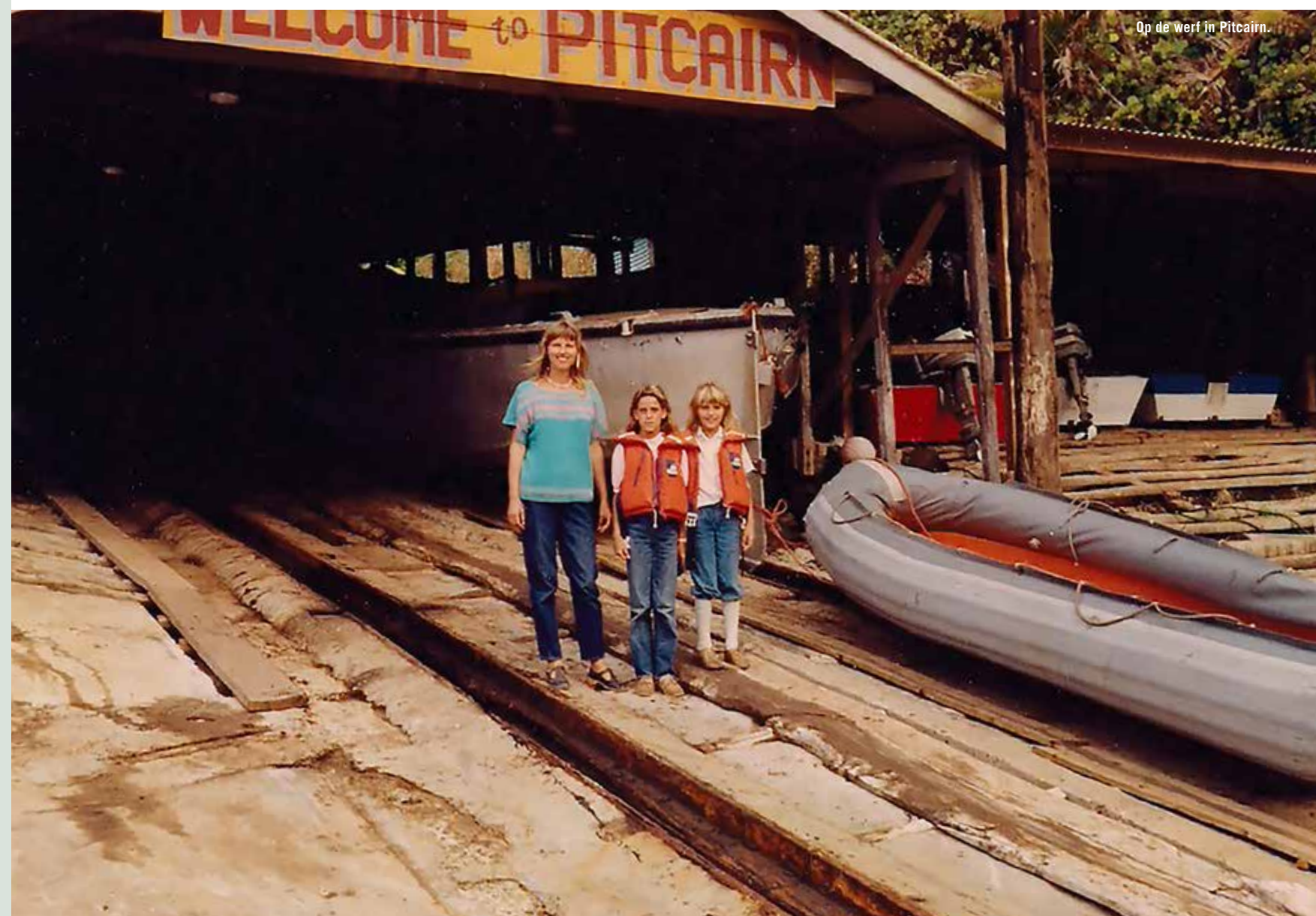
Een imposante hoeveelheid zeemijlen...

Aad en Hella Twigt, nog steeds niet uitgezworven

Wat Aad en Hella beweegt: de spanning van het ontdekken en nieuwe uitdagingen.

Op de werf in Pitcairn.

“Op ons bootje van zeven meter tachtig zei ik: dit wil ik blijven doen”

de dingen je beter afgaan. Rijkdom glanst en straalt, armoede is grauw en stinkt. De stank van de armoede schrikt mensen af en wij willen koste wat het kost niet in die toestand geraken. We zitten weer vol met grote plannen en om die te realiseren kunnen we gewoonweg hier niet blijven hangen. Hoe goed we het hier ook naar ons zin hebben en hoe graag we het ook zouden willen.’

Daarom

Om te snappen waarom Aad en Hella al hun hele leven over zee zwerven, zoek ik ze op in hun huis in Hellevoetsluis. “Als je nou hier uit het raam kijkt,” zegt Aad, “dan zie je daar dat witte huis. Dat was in 1973 te koop voor 30.000 gulden. Dat konden we kopen, want dat hadden wij.” Maar ze kochten het niet. “Want,” vult Hella aan, “we zeiden: wij gaan reizen.” Ze namen ontslag van hun werk. Hella: “Dat was helemaal niet gemakkelijk. Ik snap ook best dat dat voor iedereen geldt die zo’n stap wil maken. Maar als je het eenmaal hebt gedaan, dan denk je: waar hebben we het over?”

De achtergrond voor een varend leven was voor Aad zijn afkomst, vertelt hij me. “Vóór de Tweede Wereldoorlog, en daarna ook nog wel een tijdje, ging alles wat er vervoerd moest worden over het water. Mijn opa deed dat ook, met zandscheepjes. En mijn moeder is op een tjalkje geboren. En van mijn vaders kant waren het riviervisers op de Hollandse IJssel.” Over dat Aad zou gaan varen ‘heeft nooit enige onduidelijkheid bestaan’. Aad

werd beroeps, in de handelsvaart. Hij ging het verdienen van zijn brood op zee combineren met de vrijheid op een zeilboot. “Vrijheid staat of valt met financiële onafhankelijkheid,” vertelt hij. “En die moet je zelf creëren.” Dat lukte. Aad verhuurde zichzelf als freelance kapitein op de zeevaart, tussen het zeilen door. Hij kon een goede vaste baan als loods krijgen, maar koos toch voor het vrijere bestaan, met alle onzekerheden van dien. Nooit getwijfeld? “Pff!”, antwoordt Aad. Hetgeen betekent: heel vaak. “Maar kijk,” licht hij toe, “jonge mensen hebben allemaal dromen. Maar de meesten van ons zijn voor hun dertigste allemaal in het financiële en maatschappelijke pak genaaid. En dan kunnen ze alleen nog maar functioneren als voerzoeker en de rit uitzingen tot dat ze met pensioen gaan. Dat heb ik nooit gewild.” Aad (1947) is inmiddels de jonge jaren ontgroeid.

“Maar,” zegt hij, “we twijfelen nog wel eens: gaan we naar het noorden of gaan we naar het zuiden?” Hij zegt het zonder spot. De twijfel die Aad en Hella Twigt voelen, gaat zeker niet over hun manier van bestaan. Wat dat ze gebracht heeft? Een citaat uit *Zoute dromen*: ‘Nu liggen we hier met de lokkende Middellandse Zee voor de boeg. We voelen ons volmaakt gelukkig. Nederland is in onze gedachten ongelooflijk ver weg. En wij hebben absoluut geen behoefte terug te keren naar de ratrace. Dit vrije bestaan zit tot nu toe als een maatpak om onze lijven. De scheepskas is nog goed gevuld en we laten maar op ons afkomen wat het zwerversleven nog voor ons in petto heeft.’

Later, vanuit de andere kant van de wereld, laten ze zich via de Wereldomroep informeren over wat er op de wal zoal gebeurt. We hebben het dan over 1975, de oorlog in Vietnam, oorlog in het Midden-Oosten, opstanden in koloniën, enzovoort. Ze schrijven: ‘Het is eigenlijk helemaal geen leuke wereld om naar terug te keren. Zullen we maar niet eeuwig blijven ronddobberen? We kunnen Bernard Moitessier volledig begrijpen dat hij op zijn non-stopreis rond de wereld niet meer terug wilde keren naar zijn starthaven Plymouth.’

Dochters

Hella vertelt me dat hun zeezwerfersbestaan sindsdien hun manier van leven is geworden. “Op ons bootje van zeven meter tachtig zei ik: dit wil ik blijven doen.” Maar er ging nog iets anders kriebelen dan zee, zout en horizons: een kinderwens. Hella vertelt over de keuze die zij toen maakten, varend in de Carib: “We gaan terugzeilen, er gaat een grotere boot komen en we blijven dit gewoon doen. Nou, en dat hebben we gedaan.” Aad en Hella kregen twee dochters, Agnita en Alies. Die zijn aan boord opgegroeid. Hella, van huis uit onderwijzeres, gaf ze onderweg les. Toen de kinderen de middelbare-schoolleeftijd bereikten, vonden Aad en Hella het tijd ►

WIN EEN BOEK

Aad en Hella Twigt schreven drie boeken over hun reizen: *Zoute droom*, *Zeeziegers* en *Dochters van Kaap Hoorn*. Deze zijn te verkrijgen via www.aadtwtigt.nl en via de watersport- en boekhandel. Zellen bezit een door Aad en Hella gesigneerd exemplaar van *Zoute droom*. Stuur een e-mail met motivatie naar info@zellen.nl als je voor dit boek in aanmerking wilt komen.

Op vrijdag 18 maart 2016 zijn Aad en Hella Twigt op de HISWA aanwezig op de stand van LJ Harri om hun boeken te signeren.

De nieuwe boot Helena Cristina, klaar voor de tewaterlating.

“Vrijheid staat of valt met financiële onafhankelijkheid.”

Door het reizen leren de kinderen te begrijpen hoe de wereld eruit ziet.

Zullen we maar niet eeuwig blijven ronddobberen?

Tot ze naar de middelbare school gingen, gaf Hella Agnita en Alies zelf les aan boord.

Vooral Aad wist niet hoe snel hij moest terugkeren naar het zigeunersbestaan

om ergens op een vaste plek te blijven, zodat hun kinderen meer met leeftijdsgenoten konden omgaan. Aad: "Aan boord zaten ze natuurlijk toch een beetje in een wereld van vooral volwassenen." (Over hun gezinsleven aan boord schreven Aad en Hella de boeken *Zeezigeuners* en *Dochters van Kaap Hoorn*.) Waar zich te vestigen? Sint Maarten? Nieuw-Zeeland? Het wordt Nederland. Waarom? Agnita en Alies verlangen naar opa en oma. Niet omdat ze daar zoveel contact mee hadden, maar juist vanwege het tegenovergestelde. Het schaarse contact vergrootte het verlangen. Aad zegt over zijn reactie toen: "Nou, klaar uit. Dan gaan we naar Nederland." Ze kwamen in een nieuwbouwwijk terecht. "De kinderen hadden het prima naar hun zin. Alleen wij niet. Niet zo jofel." Later verhuisden ze naar het pand waar ze nu nog steeds wonen en waar ik met hen spreek. Op de begane grond hebben ze een boekwinkeltje gemaakt. Vanaf de eerste verdieping kijken we uit over de haven. Aan de overkant ligt een platbodem. Van Aad en Hella. Verderop ligt hun zeilboot. "Die tien jaar [van 1990 tot 2000] zijn best leuk geweest." Nadat de schooljaren van de kinderen erop zaten, zeilden Aad en Hella weer weg, naar Brazilië. Het plan was om een deel van het jaar te varen en een deel te werken. Daarvoor kwamen ze weer naar Nederland. "De eerste week was het hartstikke leuk", vertelt Aad. "De tweede week liep ik al wat vaker naar de vuurtoren. In de derde week kwam er iemand langs die de winkel wilde huren. Ik zei: 'Alsjeblieft, hier heb je de sleutel.'" Vooral Aad wist niet hoe snel hij moest terugkeren naar het vertrouwde zeezigeunersbestaan.

Aad vertelt me ook heel tevreden te zijn met tripjes naar Den Bommel. Dat ligt niet aan de overkant van een oceaan, maar aan de overkant van het Haringvliet. Ik vraag of hij dat echt meent. Het kan toch niet heel lang duren voordat hij weer naar verdere bestemmingen verlangt, lijkt me zo. Aad: "Er zijn mensen, die hebben een boot voor het varen. Maar ik heb primair een boot om aan boord te zijn. Dat is een groot verschil. Boekje lezen. Aan boord heb ik rust. Dan valt alles van me af. En of die boot nou voor anker ligt hier bij de vuurtoren of op de River Orwell of op Sint Maarten of Spitsbergen of Patagonië, dat maakt me niet uit." Dat kun je nu wel zeggen, zo leg ik hem voor, toch vaar je er al je hele leven de wereld mee rond. "Ja", antwoordt hij, "als je dan toch een boot hebt, vaar er dan maar mee." ●

ALDEBARAN

Het ontwerp van *Aldebaran* is beschreven in het boek *De Zeilsport* van H.C.A. van Kampen.

Romp materiaal: staal
L.o.a.: 7,8 m
Breedte: 2,70 m
Diepgang: 1,50 m
Waterverplaatsing: 5,5 m³
Zeiloppervlak: 4,9 m²
Bouwjaar: rond 1950
Ontwerper: Dr. Thomas Harrison Butler

AGNITA

Tijdens het gesprek dat Michiel van Straten met Aad en Hella Twigt voerde kwam toevallig dochter Agnita even langs bij haar ouders. Dat was een mooie gelegenheid om haar te vragen hoe zij terugkijkt op haar jonge jaren aan boord. Agnita: "Ik heb dat als heel goed ervaren. Het maakte me zelfredzaam. Dat

heb ik vanzelfsprekend meegekregen door de manier waarop ik ben opgegroeid. Voor heel veel mensen geldt dat onbekend onbemind is, maar voor mij is onbekend juist thuiskomen. Daar heb ik heel veel voordeel van. Nu ik ook zelf kinderen heb, realiseer ik me steeds meer hoe bevoorrecht ik me voel."